

Ольга СУЛИМА,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Науковий керівник: Надія СЕНЬОВСЬКА,
кандидат педагогічних наук, доцент

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка (м. Тернопіль)*

СКЛАДНОЩІ ТА ВИКЛИКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Дистанційним вважається формат освітнього процесу, що забезпечує вільний доступ до нього здобувачам освіти при мінімальному контакті із педагогом та максимальній самостійній роботі.

Таким чином, кожен може вчитися стільки, скільки йому особисто необхідно для засвоєння навчального матеріалу й для цього не обов'язково перебувати в одному місці з надавачами освітніх послуг. «Плюсами» також є асинхронність, рентабельність, використання нових інформаційних технологій тощо. Безсумнівною перевагою дистанційного навчання є можливість організувати освітній процес навіть у непростих умовах воєнного сьогодення. «Названий тип навчання дає змогу отримати освіту широкому колу людей, які мають певні обмеження задля очного навчання: йдеться про працюючих, військовиків строкової служби, інвалідів, в'язнів та ін. Значна кількість людей має вікові обмеження, через що цю форму навчання інколи називають освітою дорослих (adult education)» [3, с. 27–28].

Така форма здобування освіти вважається однією з найдорожчих. Все ж для навчання потрібний пристрій, а педагогу, окрім різних гаджетів, потрібно ще й мати навички, які полегшать роботу при записуванні, подачі інформації «Велика частина коштів йде на створення курсів, закупівлю сучасного технічного забезпечення» [1, с. 6].

Однак, така форма створює певні проблеми для осіб із нерозвиненою самодисципліною. Під час такої діяльності важливо правильно обирати пріоритети та мати навичку абстрагуватись від всіх сторонніх речей, які так чи інакше можуть відволікти від освітнього процесу. «Система дистанційного навчання розрахована переважно на людей достатньо свідомих, які не потребують постійного контролю з боку викладача» [3, с. 32].

Не менш важливою є умотивованість здобувачів освіти. Скажімо, в сучасній школі вона, на жаль, не є значною, а дистанційне навчання робить проблему ще гострішою: «...в учнів початкової школи навички самостійної навчальної роботи (уміння вчитися) майже не сформовані, в учнів 5–7 класів такі навички є ще слабкими...» [2, с. 7]. Також педагогам не варто забувати, що обсяг усього домашнього завдання не повинен перевищувати певний час, встановлений для кожного класу, з урахуванням їх потреб. Під час очного навчання це зробити простіше, оскільки розклад уроків перебуває в учительській, де освітяни комунікують між собою. В умовах дистанційного навчання зробити це значно складніше. Також процес ускладнює те, що учні часто зривають уроки, за допомогою різних ботів, які говорять та роблять різні ситуації, що здатні «вибити з колії» педагога. У такі моменти сконцентруватись дуже важко, а ще гірше – втратити увагу класу. У звичному форматі навчання повернути цю увагу легше, у режимі онлайн, це зробити в рази важче..

Дистанційний формат навчання вимагає спеціальних ресурсів, які комплексно розробляються з урахуванням принципів педагогіки, психології та інших наук, що розкривають зміст дисципліни. Механічне «...створення в навчальному закладі відповідної матеріально-технічної бази не дозволить досягти найвищого ефекту» [1, с. 2]. Надзвичайно важливими тут є електронні підручники, відео- та аудіолекції. «Лекційний матеріал може бути викладений у вигляді тексту, озвучений і доповнений відеоматеріалами; мова йде про відеолекції, слайди-лекції, що студент зможе переглянути самостійно в зручний для себе час і в характерному для його темпераменту ритмі» [1, с. 3]. Це дуже важливо, оскільки кожен здобувач освіти матиме змогу знайти інформацію у тому вигляді, у якому вона краще сприймається, а також зберігати навчальні матеріали на комп'ютері чи смартфоні, щоб у будь-який момент згадати щось важливе, редагувати інформацію, роздрукувати її тощо.

Викликом для педагога в процесі дистанційного навчання є також контроль знань. Існує проблема фальсифікації. Здобувачі освіти часто забувають про академічну доброчесність. «У традиційній школі оцінка залишається основним стимулом до навчання і тому ризик несамостійного виконання домашніх завдань і контрольних робіт значно збільшується» [2, с. 8]. Проте, комбінація різних видів контролю знань допомагає освітянину

зрозуміти яка тема краще засвоїна, а яка – гірше. Для людей, які займаються без постійної комунікації з педагогом, це теж надзвичайно важливо, оскільки вони самостійно можуть проаналізувати свої результати та зрозуміти, які теми потрібно допрацювати.

Таким чином, у дистанційному навчанні можна виокремити і багато переваг, і чимало недоліків. Звісно, в умовах війни в Україні часто ця форма освіти є єдиною доступною. Однак, найкраще вона підходить для вмотивованих здобувачів освіти, які готові самостійно працювати та не бояться залишитись без постійного контролю педагога.

Список використаних джерел:

1. Власенко Л. В. Переваги та недоліки дистанційного навчання. *Професійна підготовка педагога: історичний досвід і виклики сучасності: збірник наукових праць*. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного пед. Університету ім І. Франка, 2013. С. 224–228. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/handle/123456789/12165> (дата звернення: 10.10.2024).
2. Гнатюк О. В. Дистанційне навчання: проблеми, пошуки, виклики. *Актуальні проблеми психологічної протидії негативним інформаційним впливам на особистість в умовах сучасних викликів*. 2021. С. 16–23. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/728350/1/%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82.pdf> (дата звернення: 10.10.2024).
3. Прибилова В. М. Проблеми та переваги дистанційного навчання у вищих навчальних закладах України. *Проблеми сучасної освіти*. 2017. № 4. URL: <https://periodicals.karazin.ua/issuesedu/article/view/8791> (дата звернення: 10.10.2024).